פ א מיי' פ"ג מהלכות עבודת יום"כ הלכה ז:

פא ב מיי' פ"ב מהלכות עבודת הלכה ב:

[וכ"ל מנחות נא:]

[יומא סג: תמורה ו:]

יומא סז:

[סוטה כז:]

[כתובות יג: נדה ג:]

מכות ה:

[לקמן כח:]

[נעיל ו' וסס נסמן]

[עי' תוס' לקמן כתובות"ס אלא כי מממסם]

[סנהדרין עמ:]

[ועיע תוס' סנהדרין פ: ד"ה כגוקלין ותוס' עמוס עגעגל יכוף ד"ה לפי' לתמ]

דלים ליה דחטאת קרייה רחמנא מנא ליה דטרפות פוסל בה וי"ל דנפקא ליה מדכתיב תמימה כדדרשינן בפ"ק דמסכת ע"ז (דף ו') דכת גופיה לאו טרפה הוה מדכתיב תמים ורבנן אלטריך תמימה לכדדרשינן בספרי תמימה דאף שתי שערות שחורות פוסלות בה ולרבי שמעון תרתי ס"מ מדכתיב תמימה ג) בין אדומה לאבר אין בה מום ועוד יש לומר דבפסול התלוי בגופה מודו כולי עלמא כדתנן (פרה פ"ד מ"ו) שחטה שלא לשמה פסולה והייטו מחטאת היא ובספרי נמי *דרשינן חטאת היא דמוטעלין בה וכמה דרשות ואם תאמר בכל דוכתין דמשני קדשי בדק הבית ג) אמאי לא תשיב ליה כקדשי מזבח משום דחטאת קרייה רחמנא ויש לומר דבכל דוכתין מסלק לה בקושיא אחריתי ובפרק אלו קדשים (תמורה כ:) דקאמר דאין פרה עושה תמורה משום דקדשי בדק הבית היא כיון דנפקא ליה בגוף הפרה לא שייך דרשה דחטאת קרייה רחמנא ובבכורות (דף כה:) נמי דקאמר דאין בה איסור גיזה ועבודה לאחר שנפדית משום דקדשי בדק הבית היא ולא הויא כפסולי המוקדשים שנפדו משום דלאחר פדיון אתין תורת פרה עליה לא קרייה רחמנא חטאת אי נמי מה שנפדית הייטו משום דלב בית דין מתנה עליה דאי לא הוצרכה הא לדמיה כדאמרינן בפרק קמא דשבועות (דף יח.): *ושחט וסרף • אע"פ שיש פסוק אחד בינתים מכל מקום משמע וסרף את הפרה כמו שהיתה בשעת שחיטה מלא כתיב וסרף אותה: כגון שהיו אבין ואמו תבושים בבית האסורין • ועוד הוה מצי למידק ודילמא משום דאתיין בתר חזקה דהעמד האם בחזקת לדתה: ורבי תימא דבדקין ליה • מקשין דילף מרוצח גופיה דאתיין בתר רובא דדילמא הרוצח הוא טרפה וטרפה שהרג את הנפש פטור* ושמא אתיין בתר רובא מדלא חיישינן להרוג את הטרפה לא נילף בעלמא ועוד נראה לי דטעמא דטרפה שהרג פטור דהייט נמי דלא אכל בשרא משום דשמא נקב קא שחיט: משום דהוי עדות שאין אדם יכול להזימה ואי קטלינן עדים כשהוזמו לא שפיר קטלינן ואם כן אין להוכיח אלא ד) במאי דקטלינן לעדים ולא חיישינן דלמא הך דאסהידו ביה טרפה הוה כדקאמר בסמוך וכן מצינו בשם רבינו מנחם הקדוש אך קשה לי מאי קאמר וכי תימא דבדקין ליה הא מכל מקום הויא ליה התראת ספק אי לא אתיין בתר רובא ושמא קסבר דשמה התראה: **ליחוש** דלמא במקום שייך נקב הוה • אין להקשות משכחת לה כגון שהטביעו בנהר דאפשר בתר הכי למיבדקיה דהא קרא בכלי עץ ובכלי ברזל ואבן כתיב אבל קשה דמשכחת לה כגון שהיה קרוס של מות מגולה ולולו שהיה שלם ובא זה ונקבו והרגו ויש לומר דדוחק הוא להעמיד הפסוק בכך ואם תאמר אפשר דבכל דוכתין הוא דלא אפשר רבי עקיבא לאוקמי קרא שהיה קרוס מותו מגולה ונקבו כדפירשנו ורשב"ג דפליג עליהו ואמר אף הם מרבים שופכי דמים בישראל אפילו חייב למיטעמא מ"מ תשיב ליה לא אפשר דדוחק הוא להעמיד הפסוק בכך ה) ועוד אור"ת דאף על גב דאי לא שייליגן קטלינן ליה דסמכינן אדובא היכא דלא אפשר דשייליגן להו ואמרי דלא ידעי פטור מידי דהוה אסייף ואריגר* דאי לא שייליגן להו חייב ואי שייליגן להו ואמר אחד בסייף ואחד ו) באריגר פטור אע"ג דבסייף ואריגר כשאומרים אין אנו יודעין חייב עד דמכחשי אהדדי הייטו משום דסייף ואריגר לא שייך כל כך בגוף העבודה דמה לי הרגו בסייף ומה לי באריגר אבל במקום שייך נקב הוה דשייך לגוף העבודה טפי אי בדקינן להו ואמרו אין אנו יודעין פטור ואחד אומר כלו שחוריס ואחד אומר כלו לבנים דלא שייך לגוף העבודה אע"פ דמכחשי אהדדי חייב הקשה רבינו יצחק ברבי מרדכי דהכא יליפינן מרוצח ועדים זוממים דלחלינן בתר רובא אף בדיני נפשות וכן מוכח בריש פ' בן סורר ומורה (סנהדרין דף מט:) ובאלו הן הנשרפין (שם דף עט:) אמרינן נסקלין בנשרפין ידונו בסקילה הקלה אע"ג דרוב נשרפים ניכהו ומיהו ר"ת דכיון דממה נפשך הוא שהרג לענין אחיו מיתה הוא שהרג לא חלינן בתר רובא ועוד יש לומר דהוי קבוע ומחזקא על מחזקא דמי והא דפריך התם מעיקרא כי הוה תני הנשרפין בנסקלין תיפוק ליה דרובא נסקלין ניהו הכי פירוקו לכל הפחות לא גרע משום דהוי רובא דנסקלין* **ודילמא** הך דאסהידו ביה טרפה הוה • ואם תאמר דחובשים אותו י"ב חדש ואם יהיה לאו טרפה הוא ויש לומר דשמא קסבר טרפה היה ועוד נראה לי דאי אין אורגין העדים כשהוזמו אלא אחר י"ב חדש דדילמא הך דאסהידו ביה טרפה א"כ גם אותו שמעידין עליו אין להורגו עד לאחר י"ב חדש וכיון דלא בא להורגו אלא אחר י"ב חדש א"כ לא יהרגו הם אף לאחר י"ב חדש דדילמא נעשה טרפה הך דאסהידו ביה בסוף י"ב חדשים והרי לא בא אלא להרוג את הטריפה: **לרבי** מאיר דחיים למיעוטא כו' • מדקאמר לרבי מאיר ולא קאמר היכי אלטלין משמע דלא קיימא לן כר' מאיר דחיים למיעוטא וקשה דבפרק הלוקח בהמה (בכורות כד:) פסיק רבי יוחנן כרשב"ג דאמר הלוקח בהמה מניקה מן העובד כוכבים דפטורה מן הבכורה כשבנה כרוך אחריה משום דלא מרחמא ליה אא"כ ילדה אבל מעטא חצב לא מיפטר אע"ג דרוב בהמות אינן חולבות אא"כ יולדות אלמא חיישינן למיעוטא אע"ג דליכא חזקה בהדי מיעוטא דאי אמרינן אוקי בהמה בחזקת שלא ילדה אלרבה העמד וולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה שהיה חולין במעי אמו ז) ויש לומר דרבי יוחנן לא פסיק כוותיה אלא בהא דלא מרחמא אלא אם כן ילדה: ונפקא

ודילמא חד מינייהו טריפה הוא אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא וכי תימא מאי נפקא לן מינה הא *אין גורל קובע לעזאזל אלא בדבר הראוי לשם וכי תימא דבדקינן ליה והתנן **לא היה מגיע למחצית ההר עד שנעשה אברים אברים רב מרי אמר אתיא °ממכה אביו ואמו דאמר רחמנא קטליה °וליחוש דלמא לאו אביו הוא אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא *ורוב בעילות אחר הבעל ממאי דלמא כגון שהיו אביו ואמו חבושים בבית האסורין אפילו הכי *אין אפוטרופוס לעריות רב כהנא אמר אתיא מהורג את הנפש דאמר רחמנא קטליה וליחוש דלמא טרפה הוה אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא וכי תימא דבדקינן ליה הא קא מינוול וכי תימא משום איבוד נשמה דהאי נינווליה וניחוש שמא במקום סייף נקב הוה רבינא אמר אתיא מעדים זוממין דאמר רחמנא °ועשיתם לו כאשר זמם וגו' וליחוש דלמא הך דאסהידו ביה טרפה הוה אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא וכי תימא דבדקינן ליה והתניא *ברבי אומר °לא הרגו נהרגין הרגו אין נהרגין רב אשי אמר אתיא משחיטה עצמה דאמר רחמנא שחוט ואכול וליחוש *שמא במקום נקב קא שחיט אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא אמר רב אשי אמריתא לשמעתא קמיה דרב כהנא ואמרי לה רב כהנא קמיה דרב שימי ואמר ליה ודלמא היכא דאפשר אפשר היכא דלא אפשר לא אפשר דאי לא תימא הכי *לר"מ דחייש למיעוטא °הכי נמי דלא אביל בישרא *וכי תימא הכי נמי

פסח

ודילמא חד מינייהו טריפה הוה • אי דעזאזל טרפה הוה דבשלמא הך דלקמן בדיק ליה לאחר שחיטה אלא תבירו משתלח לעזאזל ואין נשחט: **אין הגורל קובע לעזאזל אלא בראוי לשם** • שהרי בשעת הגורל אין יודע איזה יעלה לשם הילכך שמטינן ממילא דטרפה לא מייתין: **בדקינן ליה** • לאחר דחייטו לעזאזל: **אברים אברים** • ואם לא מצי בדק ליה דאין יכול לידע איזו שבירה מחייב: **קטליה** • הורגהו: **בכיתי האסורין** • שם עבדתו אמו ואין לחוש שמא בא עליה אחר שנתיבן לבדם היו עד הוכר הטובר: **טרפה הוה** • ההרוג ואין זה רואי ליהרג דגברא קטילא שמות קטיל: **וכי תימא משום איבוד נשמה** • דהאי רוצח דלא ליתות משום דבעינן שנפטו הנעלה והנילו בעדה (במדבר לה): **נינווליה** • דהאי נהרג ואי לאו משתכח טרפה יהרג רוצח זה: **ואמאי** • ליחוש במקום שייך שהרגו בה נקב היה תחלה וטרפה הוא וגברא קטילא קטיל: **וכי תימא דבדקינן ליה** • כלומר דבשהרג על ידי עדותן ואח"כ הוזמו מישתעי קרא ובבדקיה קודם שנהרגו: **ותניא ברבי אומר** • לא ידענן מנו אלא אחד גדול בדורו היה ועל שם כך נקרא ברבי דתשכחן בכילד מעברין בעיבורין (דף נג:) אמר רבי אומנית ברבי ובפ"ב (לקמן כחי) רבי אלעזר הקפר ברבי: **הרגו** • קודם שהוזמו: **אין נהרגים** • דכתיב כאשר זמם ולא כאשר עשה: **אתיא משחיטה עצמה** • דאיירי בה עד השתא: **דלמא במקום נקב קא שחיט** • נקובת הושט במשהו אבל גרגרת בדוכא ואם הסרה בכאיסר טרפה באלו טרפות (לקמן דף מה:): **היכא דאפשר** • לעמוד על בירור בודקין ולא סמכינן אדובא ולריכין לבדוק בהמה מכל י"ח טרפות אי נמי כגון קטן וקטנה דאפשר לנו להמתין עד שיגדלו ונדע שאינו סרים ממתין והגך טולהו משום דלא אפשר הוא ס): **ורבי מאיר** • דלא חזיל בתר רובא הכי נמי דלא אכל בשרא משום דשמא נקב קא שחיט: פסח

לא שפיר קטלינן ואם כן אין להוכיח אלא ד) במאי דקטלינן לעדים ולא חיישינן דלמא הך דאסהידו ביה טרפה הוה כדקאמר בסמוך וכן מצינו בשם רבינו מנחם הקדוש אך קשה לי מאי קאמר וכי תימא דבדקינן ליה הא מכל מקום הויא ליה התראת ספק אי לא אתיין בתר רובא ושמא קסבר דשמה התראה: **ליחוש** דלמא במקום שייך נקב הוה • אין להקשות משכחת לה כגון שהטביעו בנהר דאפשר בתר הכי למיבדקיה דהא קרא בכלי עץ ובכלי ברזל ואבן כתיב אבל קשה דמשכחת לה כגון שהיה קרוס של מות מגולה ולולו שהיה שלם ובא זה ונקבו והרגו ויש לומר דדוחק הוא להעמיד הפסוק בכך ואם תאמר דלא אפשר רבי עקיבא לאוקמי קרא שהיה קרוס מותו מגולה ונקבו כדפירשנו ורשב"ג דפליג עליהו ואמר אף הם מרבים שופכי דמים בישראל אפילו חייב למיטעמא מ"מ תשיב ליה לא אפשר דדוחק הוא להעמיד הפסוק בכך ה) ועוד אור"ת דאף על גב דאי לא שייליגן קטלינן ליה דסמכינן אדובא היכא דלא אפשר דשייליגן להו ואמרי דלא ידעי פטור מידי דהוה אסייף ואריגר* דאי לא שייליגן להו חייב ואי שייליגן להו ואמר אחד בסייף ואחד ו) באריגר פטור אע"ג דבסייף ואריגר כשאומרים אין אנו יודעין חייב עד דמכחשי אהדדי הייטו משום דסייף ואריגר לא שייך כל כך בגוף העבודה דמה לי הרגו בסייף ומה לי באריגר אבל במקום שייך נקב הוה דשייך לגוף העבודה טפי אי בדקינן להו ואמרו אין אנו יודעין פטור ואחד אומר כלו שחוריס ואחד אומר כלו לבנים דלא שייך לגוף העבודה אע"פ דמכחשי אהדדי חייב הקשה רבינו יצחק ברבי מרדכי דהכא יליפינן מרוצח ועדים זוממים דלחלינן בתר רובא אף בדיני נפשות וכן מוכח בריש פ' בן סורר ומורה (סנהדרין דף מט:) ובאלו הן הנשרפין (שם דף עט:) אמרינן נסקלין בנשרפין ידונו בסקילה הקלה אע"ג דרוב נשרפים ניכהו ומיהו ר"ת דכיון דממה נפשך הוא שהרג לענין אחיו מיתה הוא שהרג לא חלינן בתר רובא ועוד יש לומר דהוי קבוע ומחזקא על מחזקא דמי והא דפריך התם מעיקרא כי הוה תני הנשרפין בנסקלין תיפוק ליה דרובא נסקלין ניהו הכי פירוקו לכל הפחות לא גרע משום דהוי רובא דנסקלין* **ודילמא** הך דאסהידו ביה טרפה הוה • ואם תאמר דחובשים אותו י"ב חדש ואם יהיה לאו טרפה הוא ויש לומר דשמא קסבר טרפה היה ועוד נראה לי דאי אין אורגין העדים כשהוזמו אלא אחר י"ב חדש דדילמא הך דאסהידו ביה טרפה א"כ גם אותו שמעידין עליו אין להורגו עד לאחר י"ב חדש וכיון דלא בא להורגו אלא אחר י"ב חדש א"כ לא יהרגו הם אף לאחר י"ב חדש דדילמא נעשה טרפה הך דאסהידו ביה בסוף י"ב חדשים והרי לא בא אלא להרוג את הטריפה: **לרבי** מאיר דחיים למיעוטא כו' • מדקאמר לרבי מאיר ולא קאמר היכי אלטלין משמע דלא קיימא לן כר' מאיר דחיים למיעוטא וקשה דבפרק הלוקח בהמה (בכורות כד:) פסיק רבי יוחנן כרשב"ג דאמר הלוקח בהמה מניקה מן העובד כוכבים דפטורה מן הבכורה כשבנה כרוך אחריה משום דלא מרחמא ליה אא"כ ילדה אבל מעטא חצב לא מיפטר אע"ג דרוב בהמות אינן חולבות אא"כ יולדות אלמא חיישינן למיעוטא אע"ג דליכא חזקה בהדי מיעוטא דאי אמרינן אוקי בהמה בחזקת שלא ילדה אלרבה העמד וולד בחזקת שאינו קדוש בבכורה שהיה חולין במעי אמו ז) ויש לומר דרבי יוחנן לא פסיק כוותיה אלא בהא דלא מרחמא אלא אם כן ילדה: ונפקא

לקיומי ועשיתם לו כו' ואם העידו עדות שקר דאמרי פלוני הרג את פלוני והוזמו ועדיין לא נהרג הרוצח על מי שהוזמו על פיהם הם עצמם נהרגין דאיכא כאשר זמם ולא כאשר עשה ועכשיו לא איבוד נשמה דעדים זוממים נינווליה לנהרג על פיהן ב) דרוצח דאין הורגין הרוצח העדים זוממין אלא בחייו (של נרצח) של מי שהעידו עליו שהרג ואם נינווליה לא מחני ליה אעפ"כ (לא) קטלינן (את זה) לעדים זוממין אלא דלא בתר רובא: דלמא במקום נקב קא שחיט כלומר שמא תחת העור ניקב הושט או [נפסק] הגרגרת במקום שחיטה: דלמא היכא דאפשר אשר' כלומר לעולם לא אולינן בתר רובא והיכא דאפשר למיבדקא בדקינן ליה והיכא דלא אפשר למבדקיה אולינן בתר רובא: לר' מאיר דחיים למיעוטא כדאמרינן לעיל דחייש למיעוטא' לענין עיסה כלומר משום שהוא גזר רובה אטו מיעוטא כולן פטולות שמיעוטא נקבות אמרינן הכי מכולם אלא

ה) תוס' ד"ה לרבי מאיר ד"ה אלא ד"ה אלא ד"ה אלא

פסח • דאמר רחמנא (שמות יב) ואכלו את הבשר ושלמים דאמר רחמנא (שם כט) ואכלו אותם אשר כופר בהם מלמד שהכפרה תלויה לך באכילה מאי איכא למימר אלא ודאי אכיל דסמיך אכוכא היכא דלא אפשר ואפי' הכי פליג בקבן וקטנה משום דאפשר לדידן נמי היכי ילפינן מיניה [1]אלא ודאי הלכה למשה מסיני ג) (ג) הא דסמכינן אכוכא אפי' היכא דאפשר לי נמי אחרי רבים להטות (שם כג) משמע בין רובא דליתיה קמן בין רובא דליתיה קמן דמאי שנא הא מהאי והא מלתא סמכינן ולא בדקינן כל י"ח טרפות ונקובת הריאה משום דשכיח בה ריעותא בדקינן והיכא דליתרמי ג) דליפרסה ריאה ולא בדק מתאכלא דסמכינן אהא ואדרב הוא דאמר (נעיל דף פ:) נשחטה בחזקת היתר עומדת ואין מפרסמין הדבר: לי דידע דגמיר • שמכיר בו שמלומד בהלכות שחיטה: דידע דלא גמיר • שמכיר בו שאין יודע הלכות שחיטה: פשיטא • דראה מותר דהא לא שהה ולא דרס ולא ראה אסור שמא שהה או דרס: דלא ידע לי גמיר לי לא גמיר ואשמועינן דלא סמכינן אסתמא עד שיהא מכיר בו שיודע: ד)מומחין הן • שאם לא היה מומחה לא היה שוחט: רוב מצויין אצל שחיטה כלומר רוב השוחטין: ה)הלך • בעל הבית: ומלא תרוס • ולא ידע מי תרמו: חזקה שליח ו) עושה שליחותו • כל השלוחין עושין שליחותן ומחזקינן להו בכך מאחר שנתרצו בשליחותם: ואם אין עושה שליחותו אפילו בשחיטה נמי לא • דשמא לא שלחוהו שחט אלא אחר שאינו בקי בהלכות שחיטה: לכי תיכול עלה כורא דמלחא דמלתא כשתמדוד לי כור של מלח בשכר שאומר לך ובדיוהתא בעלמא הוא: אין חזקה כו' אלא אפילו עושה ספק עושה ליט עושה: אי נמי שמע אינש וכו' • אפילו שמע אינש אחר: תורם שלא מדעת אינה תרומה • דשליחות דתרומה מגם אתם אתרבי (*גיטין דף נג:) אתם גם אתם לרבות שלוחכם ומינה מה אתם לדעתכם אף שלוחכם לדעתכם: דרך נבלות להשליך לאשפה: מדקאמר רבי נראין דברי ר' יהודה באשפה מכלל דפליג רבי חנינא אפילו באשפה ומדקאמר דברי ר' חנינא בבית מכלל דפליג ר' יהודה אפילו בבית: דכולי עלמא לא פליגי דשרי • דרוב מצויין אצל שחיטה מומחין הם: דאסור • דכיון דהשליכם שם ודאי נתבטלה בשחיטתה בשהייה לו בדרסה: אין אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית • משום דמסרח ואיכא ריח רע: והא אמרת דכולי עלמא וכו' • ומאי נראין דברי פלוגי ז) לו דברי פלוגי והלא שייכה שוין בה: אלא • פשיטא באשפה דקתני היינו אשפה שבבית דפליגי בה ואשמועינן דברי יהודה מבירא ליה: הא אמרת לכולי עלמא שרי • ומאי נראין דברי רבי חנינא דמשמע אבל דברי ר' יהודה אין נראין ל' יהודה נמי שרי בה: אלא פשיטא • מאי בית באשפה שבבית ובה פליגי ואשמועינן רבי דברי רבי יהודה דאסור באשפה שבבית ובסיפא נראין לו דברי רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי דמתיר באשפה שבבית אם כן קשיא לרבי אדרבי הכי

[נעיל ג:]

[תוספתא פ"ב]

פסח וקדשים מאי איכא למימר אלא היכא דאפשר אפשר היכא דלא אפשר לא אפשר ה"נ היכא דאפשר אפשר היכא דלא אפשר לא אפשר: א"ר נחמן אמר רב ראה אחד ששחט אם ראהו מתחלה ועד סוף מותר לאכול משחיטתו ואם לאו אסור לאכול משחיטתו היכי דמי אי דידע דגמיר למה לי ראה ואי דידע דלא גמיר פשיטא ואלא דלא ידע אי גמיר אי לא גמיר ח) לימא *רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן מי לא תניא *הרי שמצא תרנגולת שחוטה בשוק או שאמר לשלוחו צא שחוט והלך ומצא שחוט [2]חזקתו שחוט אלמא אמרינן [3]רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן הכא נמי לימא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן [4]לעולם דידע דלא גמיר [5]וכגון דשחט קמן חד סימן שפיר מהו דתימא מדהאי שפיר הך נמי שפיר קמ"ל האי אתרמויי איתרמי ליה אידך שמא שהה שמא דרס בעא מיניה רב דימי בר יוסף מרב נחמן האומר לשלוחו צא ושחוט והלך ומצא שחוט מהו אמר לו חזקתו שחוט האומר לשלוחו צא ותרום והלך ומצא תרום מאי אמר ליה [6]אין חזקתו תרום מה נפשך אי *חזקה שליח עושה שליחותו אפילו תרומה נמי מיואי אין חזקה שליח עושה שליחותו אפילו שחיטה נמי לא אמר ליה *לכי תיכול עלה כורא דמלחא לעולם [7]אין חזקה שליח עושה שליחותו ושחיטה אי נמי (ח) דילמא אינש אחרינא שמע ואזל שחט רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן תרומה דילמא אינש אחרינא שמע ואזל תרם הוה ליה תורם שלא מדעת [8]והתורם שלא מדעת אין תרומתו תרומה לימא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן תנאי היא *דתניא הרי שאבדו לו גדייו ותרנגוליו והלך ומצאן שחוטים רבי יהודה אוסר רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי מתיר אמר רבי נראין דברים של רבי יהודה שמצאן באשפה ודברי רבי חנינא בנו של ר' יוסי הגלילי שמצאן בבית מאי לאו בהא קמיפלגי דמ"ס אמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ומר סבר לא אמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן אמר רב נחמן בר יצחק לא דכולי עלמא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ובבית דב"ע לא פליגי [9]דשרי באשפה שבשוק דכולי עלמא לא פליגי [10]דאסור כי פליגי באשפה שבבית מ"ס אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית ומר סבר [11]אין אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית אמר מר אמר רבי נראין דברי רבי יהודה שמצאן באשפה מאי אשפה אילימא אשפה שבשוק הא אמרת דכולי עלמא לא פליגי דאסור אלא לאו פשיטא באשפה שבבית אימא סיפא ודברי רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי שמצאן בבית מאי בית אילימא בית ממש האמרת דכולי עלמא לא פליגי דשרי אלא פשיטא באשפה שבבית קשיא דרבי אדרבי הכי

[קדושין מח:]

[תוספתא פ"ב]

ומפקא מינה להיכי שראיעה שהיה לה חלב קודם לידה דהתיא לא מפטרינן מטעם חלב ואפשר דלא רשב"ג דלא חייש למיעוטא ברים כל הלמים (ע"ז דף מ:) דלא גזר אחר מקומות אלא אותו מקום כדגזר ר"מ התם ורבי יוחנן נמי אכל לעיל (דף ח:) משחיטת כותי ולא גזר בהו כדגזר ר"מ ובעשרה יוחסין (קידושין דף פ:) גבי שני דברים שאין בהן דעת ליחלל ועשאן הכתוב כו' משמע נמי דרבי יוחנן כרבנן דר"מ ס"ל והא דא"ר יוחנן בסוף אין מעמידין (ע"ז דף נט:) למעוטי מוריים וגבינות בית אוגייקי וסתמא כר"מ התם הוי סתם ואמ"כ מחלוקת ברים כל הלמים (שם מ:) והא דאמר רשב"ג כל שעשה שלשים יום באדם אינו נפל הא לא שהה ספק הוי אפילו נפל מן הגג או אכלו חרי בפרק ר' אליעזר דמילה (שבת דף קלה:) וקיימא לן התם כוותיה אע"ג דרובן אינן נפלים וכן חוץ שמנה ימים בבהמה אסרינן התם ולא אזלינן בתר רובא התם משום דלא יבא להקל בטרוה והלריכה חליצה במת חוץ שלשים ולא רצו לסמוך על הרוב ולהתירה לגוף בלא חליצה שלא יאמרו הטולה שפיהם ומת ויבא לידי לעז וקלקול ולכך גם לענין אבילות פטור שלא יבא להקל בטרוה ועוד דבלאו הכי יש להקל באבילות דקי"ל (מו"ק דף [יח:] כ:) הלכה כדברי המיקל באבל ואסרו כמו כן בבהמה דגזרו בהמה אמו אדם דאי לא הא לא קיימא הא לי נמי אסור בבהמה אפי' בברית שלא יבא להתירה בחולה שיהא קרוב לפיהם ומת:

פסח וקדשים מאי איכא למימר • ח) מבשר תאוה לא פריך משום דנראה דמדאורייתא לא חייש רבי מאיר למיעוטא אלא מדרבנן* ולהכי פריך הכי נמי שמחמיר בשאר לאכול בשר כלל ואפילו מחמיר בשאר בשר פסח וקדשים אין יכול להחמיר ומדקדק כי היכי דלר"מ יש חילוק מדרבנן בין אפשר לא אפשר ה"ה לרבנן*: **אי** שאמר לשלוחו כו' • מעיקרא תנא מלא תרנגולת שחוטה בשוק דאיכא למימר בעליה שחטוה והדר אמר דאפי' אמר לשלוחו ומלאו השליח שהיא שחוטה דהשתא שלא ברשות נשחטה אפ"ה חזקתו שחוטה: **הרי** גרסינן לעולם אין חזקה שליח כו' • מפורש בפ' בכל מערבין (עירובין נב:): **דקרי** שאבדו לו גדיין ה"ה נגנבו דמשום דחשיד לגנבה לא חשיד אבלה ובתוספתא קתני בהדיא נגנבה לו תרנגולת ומצאה כו': **כי** פליגי באשפה שבבית • הוא הדין דפליגי בשוק בלא אשפה דמומכא באלו מליאות (ב"מ דף כד:) גבי ר' חנינא שמלא גדי שחוט בין טבריה לציפורי: מאן

[1] נראה דל"ל וכי תימא אלא דלא אכיל בשרא בספא וקדשים מאי וכו' • [2] נראה דל"ל אלמא אמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן כלומר דאמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן [3] לקמן לעולם אין חזקה שליח וכו' אבל בשחיטה אי נמי אינש וכו' אבל בתרומה (קאמר)[דילמא]אינש אחרינא שמע כו' [והתורם שלא מדעת וכו'] דכתיב בתרומתם גם אתם • ר' יהודה [ס"ל] אסור [דלא אמרינן] דרוב מצויין אצל שחיטה וכו' ור' חנינא בנו של ר' יוסי הגלילי סבר דרוב מומחין הן כו' • אמר רבי נראין דברי רבי יהודה שמצאו וכו' (ודמר סבר דרוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן)לעולם דס"ע דרוב מצויין אצל שחיטה מומחין באשפה"ש בשוק כולי עלמא לא פליגי דאסור דודאי נתבטלו בשחיטה(נמי) [והשוחטו] (ושחיטו) השליכן לשום

[4] לעולם דידע דלא גמיר • [5] וכגון דשחט קמן חד סימן שפיר מהו דתימא מדהאי שפיר הך נמי שפיר קמ"ל האי אתרמויי איתרמי ליה אידך שמא שהה שמא דרס בעא מיניה רב דימי בר יוסף מרב נחמן האומר לשלוחו צא ושחוט והלך ומצא שחוט מהו אמר לו חזקתו שחוט האומר לשלוחו צא ותרום והלך ומצא תרום מאי אמר ליה אין חזקתו תרום מה נפשך אי חזקה שליח עושה שליחותו אפילו תרומה נמי מיואי אין חזקה שליח עושה שליחותו אפילו שחיטה נמי לא אמר ליה לכי תיכול עלה כורא דמלחא לעולם אין חזקה שליח עושה שליחותו ושחיטה אי נמי (ח) דילמא אינש אחרינא שמע ואזל שחט רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן תרומה דילמא אינש אחרינא שמע ואזל תרם הוה ליה תורם שלא מדעת והתורם שלא מדעת אין תרומתו תרומה לימא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן תנאי היא דתניא הרי שאבדו לו גדייו ותרנגוליו והלך ומצאן שחוטים רבי יהודה אוסר רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי מתיר אמר רבי נראין דברים של רבי יהודה שמצאן באשפה ודברי רבי חנינא בנו של ר' יוסי הגלילי שמצאן בבית מאי לאו בהא קמיפלגי דמ"ס אמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ומר סבר לא אמרינן רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן אמר רב נחמן בר יצחק לא דכולי עלמא רוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ובבית דב"ע לא פליגי דשרי באשפה שבשוק דכולי עלמא לא פליגי דאסור כי פליגי באשפה שבבית מ"ס אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית ומר סבר אין אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית אמר מר אמר רבי נראין דברי רבי יהודה שמצאן באשפה מאי אשפה אילימא אשפה שבשוק הא אמרת דכולי עלמא לא פליגי דאסור אלא לאו פשיטא באשפה שבבית אימא סיפא ודברי רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי שמצאן בבית מאי בית אילימא בית ממש האמרת דכולי עלמא לא פליגי דשרי אלא פשיטא באשפה שבבית קשיא דרבי אדרבי הכי

[6] אין חזקה תרום • [7] אין חזקה שליח עושה שליחותו • [8] והתורם שלא מדעת אין תרומתו תרומה • [9] דשרי באשפה שבשוק דכולי עלמא לא פליגי • [10] דאסור כי פליגי באשפה שבבית • [11] אין אדם עשוי להטיל נבלתו באשפה שבבית

פב א ב מיי' פ"ד מהלכות שחיטה הלכה ז סמג עשין סג טוש"ע י"ד סימן ל סעיף ח וסעיף ד:

פג ג ד טוש"ע שם סעיף ג:

פד ה ו מיי' פ"ד מהלכות תרומות הלכה ז:

פה ז מיי' שם הלכה ג:

פו ח ט י מיי' פ"ד מהלכות שחיטה הלכה ח ועיין בכ"מ שם סמג עשין סג טוש"ע י"ד סי' ל סעיף ד:

הגהות הב"ח

(ח) גמ' אי נמי אינש וכו' אבל בתרומה ומיבא דילמא ממחק: (ב) רש"י ד"ה] אסמא וכו' מסיני הוא דסמכינן:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אסמא וכו' אלא ודאי אלמ"מ • עיין לקמן דף ב ע"ב בתס"ד ד"ה מאי ועש"ק:

[ועיין תוס' לקמן פו: בסוף ד"ה סמוך]

[ועש"ע תוס' בכורות כ. ד"ה ולא בעיא לימא]

שיטה מקובצת

ח) לימא רוב מצויין אצל שחיטה • נ"ב עי' תוס' בכורות דף כ ע"ב: ב) הלכה למשה מסיני הוא הא: ג) והיכא דאתרמי דאיתפקא ריאה: ד) מומחין הן שאם לא היה וכו' • נ"ב בקצת ס"י כתיב (רוב מצויין) כלומר רוב השוחטים מומחים הם שאם לא היה מומחה לא היה שוחט: ה) והלך בעל הבית • (עוד) נ"ב בכל הספרי יד נמצא יהלך אח"כ בעל הבית ומביאו שחוט ולא ידע מי שחטו אם שלחו אם אחר: דשהם חד סימן קמיה שפיר והלך לו הרואה ונמר זה שחיטתו והלך וכו': ו) חזקת שליח וכו' • נ"ב בקצת ס"י עושה שליחותו כל השליחין מוחזקין בכך דלאחר שנתרצו בשליחותן יראי

[עירובין נב:]

[קדושין מא:]

[תוספתא פ"ב]

רבינו גרשום

(אלא תרגי) (ודילמא) היכא דאשר לסבדקיה אשר[והיכא דלא אשר לא אפשר] [ולא אסרינן בסקנס נקב קא שחיט:וכי תימא]בפסח וקדשים וגבא אולינן מאי וכו' אלא היכא דאשר וכו' הכא נמי (בשחיטה)[לדידן] היכא דאשר אפשר ולעולם לא אזלינן בתר רובא היכא דיכילינן (למיבדקיה) למיבדקיה: ב)אמר ליה חזקתו שחוט כלומר דאמרינן שלוחו שחם או ישראל אחר מומחה שחם ורוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן הכא נמי (בשחיטה) [בראה אחד ששחם ניפא] דרוב מצויין אצל שחיטה מומחין הן ולמה ליה לראות מתחלה ועד סוף: לעולם [דידע דלא גמיר וכגון וכו'] שמא שהה ושמא דרס ומשום הכי צריך לראות מתחלה ועד סוף: אמר לו אין חזקתו תרום כלומר אע"פ שמצא תרום צריך לתרום פעם אחרת כדבעינן לפרושי

מאן תנא דלא בעינן כוונה לשחיטה · תימה דמשמע הכא דתרם שוטה וקטן ולא בני כוונה ניהו אפילו אחרים עומדים על גבן וכסוף פ"ב דגיטין (דף כב:) תנן הכל כשרים לכתוב את הגט אפי' תרם שוטה וקטן ופריך בגמרא והלא לאו בני דעה ניהו ומשני שגדול עומד ע"ג אלמא בני כוונה לשמה ניהו כשגדול עומד ע"ג וי"ל (ג) בגדול עומד ע"ג הייט שמלמדין אותם ומזהירין אותם לעשות לשמה אבל הכא אחרים רואים אותם בעלמא קאמר אע"ג דברים פירקין (גיל דף ג·) קרי לאחרים רואין אותו גדול עומד על גביו וא"ת דבפ' מצות חליצה (יבמות קה:) אמר החרש שנחלץ והחרשת שחלצה והחולצת מן הקטן חליצתה פסולה ומפרש התם חרש וחרשת משום דלאו בני קרייה ניהו וקטן משום דלים כתיב בפרשה והשתא תיפוק ליה דבעינן כוונה כדאמרינן התם (דף קו·) דחליצה פסולה עד שיכוונו שניהם וי"ל דחליצה בבית דין הוה כגדול עומד על גביו שמזהירין אותו לעשות לשמה ומיהו קשה מדתניא בתוספתא* דשוטה ואם בר חליצה הוא ואי תאמרי ב"ד כמו גדול עומד על גביו אפילו שוטה נמי כמו גבי גט וי"ל דלגבי גט מהני דבגט מוכחא מילתא שפי דעביד לשמה ג] כשמניחין לכתוב שמו ושם עיר ושם עירה הלך אפילו בשוטה מהני כשגדול עומד על גביו*:

דמן חבריא · שם מקום כדאמרינן בברלאשית רבה*אמימי חבריא מבקר בישיא הוה: **זרק** סכין לעולה בכותל · הא חשיב מתכוין לחתיכה כדמוכח לקמן בפ"ב (דף לח·) גבי נפלה סכין ושחטה ונקט לרבותא דרבן דאע"ג דמתכוין לחתיכה פסלי עד שיתכוין לחתיכת סימנין אבל רבי נתן מכשיר אפילו לא מתכוין לחתיכה כגון הפיל את הסכין ושחט כדמוכח לקמן בפ"ב (שם):

קטן ים לו מחשבה או אין לו מחשבה·פירש בקונטרס כגון בשחיטת קדשים דליף ברים זבחים (דף ב·) דבעיא לשמה ושחט קטן עולה לשמה מי הוי כוונה או לאו וא"ת הא התם משמע דסתמא כמי כשר משום דזבחים סתמא לשמן קיימי ואינו פוסל עד שיכוון שלא לשמן ויש לומר דסתמא דקטן גרע דאין לו דעת להבין שהם קדשים וסבר שהם חולין והוה ליה מתעסק ופסול כדאמרינן בזבחים בסוף פרק ד] *(ב' (דף מו) ב"ש (ג) אומרים)נשם חולין כשרה משום חולין פסולה ואפילו אומר הקטן יודע אני שהם קדשים ולשמן אני מתכוין מבעיא לן אם כוונתו כוונה ודילמא לא מהניא אם אין מעשיו מוכיחין:

ותיבעי ליה מעשה · כל הסוגיא פירש בקונטרס דמעשה עם הדבור חשיב מעשה ומחשבה גרידא הייטו דבור בלא מעשה ומחשבתו ניכרת מתוך מעשיו הייטו מעשה בלא דיבור ואין לשון הש"ס משמע כדבריו דיש להם מעשה משמע מעשה גרידא אף ע"פ שלא אמרו כלום דאמ"ל שתלוי באמירה כמו במעשה מ"מ כי היכי דקתני יש להם מעשה דהייטו מעשה עם המחשבה ואין להן מחשבה הייטו מחשבה גרידא הכי נמי הוה מצי למימר יש להם מחשבה דהייטו מחשבה עם המעשה ואין להם מעשה גרידא ועוד דלמה ליה למינקט כי קא מיבעיא ליה מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו כגון דקיימא עולה כו' ה"ל למימר כגון אלון ורמון שחקקום שתם ולא פירשו למוד בהם עפר ולכף מחזיק ומיהו לפי המסקנא דבעי מדאורייתא ניחא הא דנקט דקיימא עולה כו' ועוד הא דקתני העלום חרש שוטה וקטן אע"פ שנתכוונו לכך אינן בכי יותן והלא יש מעשה ודבור ובקונטרס דחק לפרש אע"פ שנתכוונו לכך אחר העלאה ואין משמע כן אלא משמע אפילו נתכוונו בשעת העלאה קאמר ועוד אפילו העלום שתם ולא פירשו מפני הכנימה ליהוי בכי יותן דאמר מחשבה ניכרת מתוך מעשה מועלת דהייטו מעשה בלא דבור ומיהו שמא אותו מעשה גרע יותר מדאי דשמא מפני הכנימה העלום ועוד קשה מדקתאמר או דלמא מקום הוא דלא איתרמי ליה משמע דאי לאו משום דאיתי בהכי לא הוה קא מיבעיא לן אע"פ שהוא מעשה בלא דיבור וגראה לפרש דאמירתו לא מועלת ולא מורכת אלא מעשה גמור כגון הייא דאלון ורמון דפשיטא דהם מוקקים לעורך בית קיבול ולמוד עפר ולכף מחזיק דנקט אורחא דמילתא נקט וה"ה לשום עורך אחר וכיון דאין מוקקים אלא כדי לקבל חשיב מעשה גמור אע"פ שלא פירש ומעשה גרוע כמו ההיא דהעלום חרש שוטה וקטן אינו מועיל ה] דבור כדקתני אע"פ שנתכוונו לכך אינם בכי יותן אבל מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו הייטו שמוכיח קצת כגון עולה דקיימא בדרוס ואתייה בלפון ושחטה קמיבעיא ליה אי חשיב מעשה שכן גרלה יותר שלכך נתכוין ומהכי אע"פ שלא פירש אי דילמא לאו מעשה גמור הוא שאני יכול לתלות משום דמקום הוא דלא איתרמי ליה ואפילו פירש לא מהני כי היא דהעלום ופשיט מהיא דקא"ר יותן אם היפך בהן הרי הן בכי יותן אע"פ שגם שם יש לתלות קצת מפני הכנימה ו] כדי שילא לגד השני אלא שיתר רלאי לתלות מפני הטל כיון דלאחר שירד הטל מגד אחד מהפך לגד אחר אבל העלאת קטן לא הוי בכי יותן ואפילו העלאת גדול שתם שמא לא היתה מועלת ואין לדקדק מפני הכנימה אינן בכי יותן הא שמא הרי הוא בדרבה דייק מסיפא דקתני אם נתכוונו לכך הרי הם בכי יותן הא שמא אינן בכי יותן ומיהו אם בשעת הטל העלום התיעוקות משמע בירושלמי שהן בכי יותן דברים מסכת תרומות מייתי הך משנה ומפרש ואיזהו מעשה שלהן אמר רב הונא בתפוס בהן בטל ושמא הלי תפוס בהן בטל הייטו היפך בהן דקא"ר יותן הכא אי נמי כשהטל יורד מעלה אותן וכשהטל פוסק מורידן ובירושלמי גבי ממשה לא יתרומו ואם תרמו אין תרומתם תרומה

הכי קאמר נראין דברי רבי יהודה לרבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי באשפה שבשוק שאף רבי חנינא בנו של רבי יוסי הגלילי לא נחלק עליו אלא באשפה שבבית אבל באשפה שבשוק מודי ליה ונראין כו': חוץ מחרש שוטה וקטן שמא יקלקלו את שחיטתן: שמא קלקלו לא קתני אלא שמא יקלקלו אמר רבא *זאת אומרת *אין מוסרין להן חולין לכתחלה: וכולן ששחטו ואחרים רואים אותם שחיטתן כשרה: מאן *תנא ²דלא בעינן כוונה לשחיטה אמר רבא רבי נתן היא דתני אושעיא זעירא דמן חבריא זרק סכין לנועצה בכותל והלכה ושחטה כדרכה רבי נתן מכשיר וחכמים פוסלין הוא תני לה והוא אמר לה ³הלכה כרבי נתן והא בעינן מוליך ומביא ⁴שהלכה ובאה כדרכה: א"ר חייא בר אבא בעי רבי יוחנן קטן יש לו מחשבה או אין לו מחשבה א"ל רבי אמי ותיבעי ליה מעשה מ"ש מעשה דלא קא מבעיא ליה דתנן יש להן מעשה מחשבה נמי לא תיבעי ליה דתנן ⁵אין להן מחשבה*דתנן ⁶האלון והרמון והאגוז שחקקום תינוקות למוד בהן עפר או שהתקינום לכף מאזנים טמאין מפני שיש להן מעשה ואין

הכי קאמר · הלי נראין דקאמר לא סברא דידיה הוא דלא שמעינן ולא רואה אי קאמר אלא פליגי והכי קאמר נראין דברי ר' יהודה האוסר אפילו לר' חנינא כשמלאן באשפה שבשוק דמודי רבי חנינא דאסירי ודברי רבי חנינא כו' כלומר אלא רבי חנינא המתיר אינו אלא כשמלאן באשפה שבבית חולקין אבל באשפה שבשוק מודה רבי חנינא וממילא שמעינן מדאוקי פלוגתייהו באשפה שבבית מכלל שבבית שרו: שמא קלקלו לא קתני · ואע"ג דבדינעבד קמייתי כדקתני ושחיטתן כשרה חוץ מתרם שוטה וקטן:אלא שמא יקלקלו·דמשמע דמועדים הם לקלקל: זאת אומרת אין מוסרין להם חולין· כלומר אפי' חולין לכתחלה ואפילו אחרים עומדים על גבן: מאן תנא דלא בעינן כוונה לשחיטה· דהא תרם שוטה וקטן לאחיכה בעלמא מכוונו ואין להם דעת להתכוין לשחיטה וקתני וכולן ששחטו וכו' דקאי נמי אתרם שוטה וקטן ושהא דפרכינן ברים פירקין (דף ג·) אי נימא אתרם שוטה וקטן עלה קאי ואם שחטו מבעי ליה הכי פרכינן אי נימא אתרם שוטה וקטן לחודיה קאי עלה קאי מיהא קא סליק ואם שחטו מיבעי ליה: דמן חבריא· (ה) בני הישיבה: כדרכה· כהוגן: הוא אני לה· דלאסכח מתניתא וגרסה: והוא אמר לה הלכה כרבי נתן· הוא אמר לה מדעתו שהלכה כרבי נתן: והא בעינן מוליך ומביא· כדתנן בפרק שני (לקמן נ:): שהלכה ובאה כדרכה · שחתכה בהליכתו והכתה בכותל וחזר וחתכה והוא הדין נמי דמלי לתרוצי בסכין שיש בו חוץ לגולר

כמלא לומר דסגי ליה בהליכתו לחודא כדלקמן (דף נ:) אלא בכל דהו מהדר לאוקומי אפילו בחיומל: קטן יש לו מחשבה או אין לו מחשבה· כגון בשחיטת קדשים דבעי כוונה כדילפינן בשמעתא קמייתא דזבחים (דף ב·) ושחט קטן עולה לשמה מי הויא כוונה או לא: אמר ליה רבי אמי · לר' חייא בר אבא ותבעי ליה מעשה אי לא שמיע לר' יותן הך מתניתין דלקמן האלון והרמון דתנן בה דיש להן מעשה תבעי ליה נמי אפילו ה] אם יש מחשבה עם מעשה המוכיח עליה שכן הוא כגון דקיימא עולה בדרוס ואמר הריני מבית לגפון לשחטה לעולה שאינה כשרה בדרוס תבעי ליה נמי אי משוי להאי מעשה כוונה או לא: מ"ש מעשה · דפשיטא ליה משום דשמיע ליה הא דתנן בהאלון והרמון דיש להם מעשה: מחשבה נמי לא תבעי ליה· ותיפשוט לה מהמיא מעשה גופה דתנן בה אין להם מחשבה: האלון· פרי הוא שקורין גלא"ן: שחקקום· נקבו נקב קטן בלדיהן והויליא האוכל מתוך ב] הנקב: למוד בהם עפר· כדרך שהתינוקות עושין לשחוק: טמאין· מקבלין טומאה: שיש להן מעשה· כגון זה שמעשיהן מוכיחין דלשם כלי נתכוונו וגם הם אומרים כן ויש כאן מעשה ומחשבה המורידים אותו לתורת כלי: ואין

כי היכי דקתני יש להם מעשה דהייטו מעשה עם המחשבה ואין להן מחשבה הייטו מלי למימר יש להם מחשבה דהייטו מחשבה עם המעשה ואין להם מעשה גרידא ועוד דלמה ליה למינקט כי קא מיבעיא ליה מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו כגון דקיימא עולה כו' ה"ל למימר כגון אלון ורמון שחקקום שתם ולא פירשו למוד בהם עפר ולכף מחזיק ומיהו לפי המסקנא דבעי מדאורייתא ניחא הא דנקט דקיימא עולה כו' ועוד הא דקתני העלום חרש שוטה וקטן אע"פ שנתכוונו לכך אינן בכי יותן והלא יש מעשה ודבור ובקונטרס דחק לפרש אע"פ שנתכוונו לכך אחר העלאה ואין משמע כן אלא משמע אפילו נתכוונו בשעת העלאה קאמר ועוד אפילו העלום שתם ולא פירשו מפני הכנימה ליהוי בכי יותן דאמר מחשבה ניכרת מתוך מעשה מועלת דהייטו מעשה בלא דבור ומיהו שמא אותו מעשה גרע יותר מדאי דשמא מפני הכנימה העלום ועוד קשה מדקתאמר או דלמא מקום הוא דלא איתרמי ליה משמע דאי לאו משום דאיתי בהכי לא הוה קא מיבעיא לן אע"פ שהוא מעשה בלא דיבור וגראה לפרש דאמירתו לא מועלת ולא מורכת אלא מעשה גמור כגון הייא דאלון ורמון דפשיטא דהם מוקקים לעורך בית קיבול ולמוד עפר ולכף מחזיק דנקט אורחא דמילתא נקט וה"ה לשום עורך אחר וכיון דאין מוקקים אלא כדי לקבל חשיב מעשה גמור אע"פ שלא פירש ומעשה גרוע כמו ההיא דהעלום חרש שוטה וקטן אינו מועיל ה] דבור כדקתני אע"פ שנתכוונו לכך אינם בכי יותן אבל מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו הייטו שמוכיח קצת כגון עולה דקיימא בדרוס ואתייה בלפון ושחטה קמיבעיא ליה אי חשיב מעשה שכן גרלה יותר שלכך נתכוין ומהכי אע"פ שלא פירש אי דילמא לאו מעשה גמור הוא שאני יכול לתלות משום דמקום הוא דלא איתרמי ליה ואפילו פירש לא מהני כי היא דהעלום ופשיט מהיא דקא"ר יותן אם היפך בהן הרי הן בכי יותן אע"פ שגם שם יש לתלות קצת מפני הכנימה ו] כדי שילא לגד השני אלא שיתר רלאי לתלות מפני הטל כיון דלאחר שירד הטל מגד אחד מהפך לגד אחר אבל העלאת קטן לא הוי בכי יותן ואפילו העלאת גדול שתם שמא לא היתה מועלת ואין לדקדק מפני הכנימה אינן בכי יותן הא שמא הרי הוא בדרבה דייק מסיפא דקתני אם נתכוונו לכך הרי הם בכי יותן הא שמא אינן בכי יותן ומיהו אם בשעת הטל העלום התיעוקות משמע בירושלמי שהן בכי יותן דברים מסכת תרומות מייתי הך משנה ומפרש ואיזהו מעשה שלהן אמר רב הונא בתפוס בהן בטל ושמא הלי תפוס בהן בטל הייטו היפך בהן דקא"ר יותן הכא אי נמי כשהטל יורד מעלה אותן וכשהטל פוסק מורידן ובירושלמי גבי ממשה לא יתרומו ואם תרמו אין תרומתם תרומה

תרם

[עיין תוס' לעיל כ. ד"ה שמא]

לקמן לא.

כלים פי"ז מט"ו

[ועיין תוס' גיטין כב: ד"ה ואם ותוס' יבמות קה: ד"ה ואם תאמרי]

[סוף פרשה יג תנימי מן חבריא מבקר וכו']

[ל"ל כ"ש דף מו:]

פז א מיי' פ"ד מהלכות שחיטה הלכה ד סמג עשין סג טוש"ע י"ד סימן א סעיף ה:

פח ב ג ד מיי' פ"ב שם הלכה יא סמג שם טוש"ע י"ד סימן ג:

פט ה מיי' פ"א מהלכות פסולי מוקדשין הלכה ו:

צ ו מיי' פ"ב מהלכות כלים הלכה א:

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה דמן חבריא בני י"ב ע"ל דף ל"ח: (ב) תוס' ד"ה מאן וכו' וי"ל דגדול: (ג) ד"ה קטן וכו' בסוף פ' כ"ם לשם חולין כל"ל ותיבת אומרים נמחק:

פי"א דיבמות

רבינו גרשום

לשום נבלות באשפה אלא משיטא באשפה שבבית יש מחלוקת שזה אוסר וזה מתיר: קשיא דרבי אדרבי (ר' התם) [דמתחלה אמר] נראין דברי ר' יהודה דאוסר באשפה שבבית (והכא) [ואח"כ] אמר נראין דברי ר' חנינא דמתיר באשפה כלומר דהכא מסה והכא מסה כלומר כמו להמות הכי קאמר נראין דברי ר' יהודה דאסר (אפי') לר' [חנינא בנו של רבי] יוסי הגלילי באשפה שבשוקו:שמא יקלקלו דמשמע לחבא · זאת אומרת אין מוסרין להן חולין לכתחילה כלומר חבר שאוכל חולין בטהרה אין מוסר להן: וכולן ששחטו מאן תנא דלא בעינן כוונה·לשחיטה· כלומר חש"ו ששחטו ואחרים רואין אותן שחיטתן כשרה אע"פ שאין מתכוונין לשום שחיטה: ר' נתן כו' · (כלומר) שהלכה ובאה כדרכה· כלומר שנתכוון לנעוץ הסכין בכותל ולא נעצה ונתגלגלה לאחוריה ונעשתה הולכה והבאה כדרכה: קטן יש לו מחשבה או אין לו מחשבה כלומר כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה ועכשיו הישב קטן לעשות כלי מחתיכה של עץ יורד לידי טומאה במחשבתו אי לא ותיבעי לך מעשה כלומר אם עשה קטן כלי אחד אם מקבל טומאה ואם לא דגדול לא מיבעיא לך משום דלא צריך אלא דקטן קא מיבעיא לך ·

שיטה מקובצת

ה] תבעי ליה נמי אפי' יש עם המחשבה מעשה: ב] בצדיהן והוציאו האוכל דרך הנקב: ג] טפי דעביד לשמה כשמבחין לכתוב: ד] כראמרי' בזבחים בפ"ב ב"ש חטאת לשם העלים בשרה: ה] דהעלום חש"ו אינו מועיל אפילו עם דבור כדקתני: ו] כדי שיצא לצד השני אלא שיותר · נ"ב נ"א כדי שיצא מצד אחר ·

ואין להן מחשבה. כגון מלא לקליפת אגוז כמו שהיה והשיב עליה למוד לו אפילו מדד בה אלא שלא עשה בה מעשה לשם כלי ה) ואם כן דעתא מחשב עליהן טמאין במחשבה דתנן (כלים פכ"ה מ"ט) כל הכלים יורדין לידי טומאתן במחשבה: מחשבה גרידא לא קא מבעיא ליה. דשמיע ליה אם: מחשבתו נילרם מתוך מעשיו לפי ראות עיניו אבל אין אנו יודעין אם עשה מעשה זה לשם מחשבה זו: ואתיוה לגפון. ולא אמר על שם כך אני מוליכה לשם לפי שאינה כשרה בדרום: או דלמא מקום הוא דלא איתרמי ליה. לא נראה בעיניו מקום הראשון ג) מפני הכנימה. כילו"ש שבפולים ועדשים כמו ותהי הכנם (שמות ח) אין בני יותן. דלא ניחא ליה בהאי טל ולא הוה הכשר להאירגן לידי טומאתן אם יגע בהם ארץ לאחר זמן דבעינן כי יותן דומיא דכי יתן דניחא ליה: ואם נתכוין לכך. בין בשעת העלאה ובין לאחר מכאן קודם שיגיע הטל מעליהם: הרי הן בני יותן. דהכי (ה) אמרינן בדוכתא אחריתי *עודהו הטל עליהן ומאחר הרי הן בני יותן ואע"פ שלא נתכוין קודם לכן אלא כשראה שמת: הטלוס הש"ו. מפני הכנימה: אע"פ שנתכוין לכך. לאחר ג) שירד הטל עליהם: אין בני יותן. שאין מחשבתם מחשבה והכשר במחשבה תלוי והאי מעשה (כ) דעבייה לאו מעשה הוא דמפני הכנימה העלום: לא שנו. ד) דלפילו נתכוונו לא היא מזמה: אלא שלא היפך בכן. לאחר שירד הטל עליהם מלד זה כדי שיפול עליהם מלד אחר: אבל היפך בכן. דמעשיו מוכיחין ה) אע"פ שלא פירש מחשבתו הואיל ומיכר שדעתו לכך הרי הן בני יותן דאי בשפירש מחשבתו בשעת מעשה לא אלעזר רבי אומרים לא דהא בהדיא תנן דיש להן מעשה: הכי קא מיבעיא ליה דאורייתא או דרבנן ה) דלמרין ו) ומעטתי מרבותי דמחשבתו ביכרת מתוך מעשיו הוא מחשבה כאילו פירשה בשעת מעשה: דאורייתא היא. וסמכין עלה אפילו לקולא כגון בעיין דלעיל בהבית עולה מלרום לגפון ז) ומכאן: או דרבנן. הוא ותומרא בעלמא הוא דאמור רבנן ניהוי מעשה וכי היפך בהן ניהוי הכשר אבל מדאורייתא לא הוי מעשה וגבי עולה דקולא הוא לא אמרו כן אלא אמרו מכמיס דבריהם להקל מדברי תורה דנמלאו עוקרין אלא להחמיר ולעשות סייג: יש להן מעשה. אם עשו מעשה מוכיח על מחשבתן ופירשו שעל דעת כן עושים וכדפרשינן לעיל שהבית עולה לגפון ופירש שמפני שדרוש פסול לה הוא מביאה לגפון: והיבני ליה מחשבה. שחיטה גרידתא ופירש לשם עולה ושחיטה לאו מעשה מוכיח על המחשבה הוא שכל השחיטות שוות: הכי קא מיבעיא ליה. הא דתנן (כלים פי"ז מט"ו) גבי חקיקת אלון ורמון יש להם מעשה: דאורייתא היא. וסמכינן עלה גבי שחיטת עולה ומכאן ח) [: או דלמא דרבנן הוא. ואומרא הוא דלחמור רבנן לעוויה כלי ליטמא אבל גבי עולה דקולא הוא לא: מדרבנן יש לו. ולאומרא ט) גבי היפך בהם דהכשירן: מדאורייתא אין לו וגבי בעיין קמייתא דעולה לא סמכינן עלה: מין למעשה בקדשים שהוא פסול. כלומר מין למעשה פפסול בקדשים כגון מעשה בסכין להגביהו או לזורקו ושחט בקדשים שלא נתכוין לשום שחיטה א) אבל נתכוין לשום שחיטה בעלמא כשר אלא שלא עלה לבעלים לשם תובה: זו בידינו היא. מקרא זה הייתי יודע ומכאן אנו למדים שמצוה להתכוין ואני שאלתי לעובד מין שאם לא נתכוין יהא פסול: גרלונכם הזכיחו. אנה עליו הכתוב לעובד: מתני' שחיטת עובד כוכבים. אפילו בהלכתה ואחרים רואין אותו: ומעמאה במשא. בגמרא פריך פשיטא: גמ' הא אמר. לקמן בהשותפו (דף לח:) דאפי' שחיטה ישראל לעובד כוכבים אסורה בהגאה שסתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים ר' אמי מתני הכי שחיטת עובד כוכבים נבלה הא דמין לעבודה כוכבים. במין ישראל קא מיירי והך דוקיא דמתניתין הכי דייק מינה ולסיועי לתנא דברייתא ורבי אמי לא פליג אדרבי חייא דודאי מתניתין דלא כרבי אליעזר אלא לא אלעזר ליה למידק דממילא אמינן לה דמדקרי ליה נבלה ש"מ מוחרת בהגאה: תניא להא דת"ר. וש"מ דהלכתא כברייתא מדמסייע ליה דוקיא דמתני' הין: שחיטה מין. דישראל וכ"ש דעובד כוכבים והא מתניתין מיהא בישראל קיימא מדקאמר פירותיו טבלים ובמין ממזרים: בסדר זרעים שנינו אומר היה רבי אליעזר פת כותי אכסר חזיר במסכת שביעית (פ"ח מ"י): ספרי. תורה נביאים וכתובים שכתבן מין: כספרי קוסמין. נביאי הבעל לשם עבודת כוכבים י) כתבו והכי נמי אמרינן במסכת גיטין (דף מה:) ספר תורה שכתבו מין ישראל: בנין

ואין להן מחשבה אמר ליה מחשבה גרידתא לא קא מיבעיא ליה כי קא מיבעיא ליה *מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו "בגון דהוה קיימא עולה בדרום ואתיוה בצפון ושחטה מאי מדאתייא בצפון ושחט איכוין לה או דילמא מקום הוא דלא איתרמי ליה הא נמי אמרה רבי יוחנן חדא זימנא דתנן *המעלה פירותיו לגג מפני הבנימה וירד עליהם טל אינן בני יותן ואם נתכוין לכך הרי הן בני יותן העלום חרש שוטה וקטן אף על פי שנתכוונו לכך אינן בני יותן מפני שיש להן מעשה ואין להן מחשבה וא"ר יוחנן ל"ש אלא שלא היפך בהן אבל היפך בהן הרי זה בני יותן הכי קא מיבעיא ליה דאורייתא או דרבנן רב נחמן בר יצחק מתני הכי א"ר חייא בר אבא בעי רבי יוחנן קטן יש לו מעשה או אין לו מעשה אמר ליה רבי אמי ותיבעי ליה מחשבה מאי שנא מחשבה דלא קא מיבעיא ליה דתנן אין להן מחשבה מעשה נמי לא תיבעי ליה דתנן יש להן מעשה הכי קא מיבעיא ליה דאורייתא או דרבנן ופשיט "יש להן מעשה ואפילו מדאורייתא "אין להן מחשבה ואפי' מדרבנן מחשבתו ניכרת מתוך מעשיו מדאורייתא אין לו 'מדרבנן יש לו בעא מיניה שמואל מרב הונא *'מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול שנאמר °ושחט את בן הבקר שתהא שחיטה לשם בן בקר אמר לו זו בידינו היא לעבד מנין ('ת"ל) °לרצונכם תזבחוהו לדעתכם זבוחו: מתני' "שחיטת עובד כוכבים *נבלה ומטמאה במשא: גמ' נבלה אין איסור הנאה לא מאן תנא א"ר חייא ברבי אבא א"ר יוחנן דלא כרבי אליעזר דאי ר"א *האמר סתם מחשבת עובד כוכבים לעבודת כוכבים רבי אמי אמר הכי קתני שחיטת עובד כוכבים נבלה הא דמין לעבודת כוכבים תנינא להא דת"ר שחיטת מין לעבודת כוכבים פיתו פת כותי יינו יין נסך ספריו ספרי קוסמין פירותיו טבלין וי"א אף בנין

חרס שוטה וקטן כו' פריך ויוכיח מעשה שלהן על מחשבתן דתניגן תמן העלום חרס שוטה וקטן כו' וקלא תימה מה מקשה דבתחלת סוגיא דרים מקרא דאין תרומתן תרומה דבר אל בני ישראל ויקחו לי תרומה פרט לעובד כוכבים מלא כל איש פרט לקטן אשר ידבנו פרט לחרס שוטה (וקטן) ומאי אסמכתא בעלמא היא ומתרץ שם ומחשב לכם תרומתכם לא שכתוב בו מחשבה אין מעשה שלו מוכיח על מחשבתו ושאין כתוב בו מחשבה מעשה שלו מוכיח על מחשבתו פירוש כיון שעיקר תרומה במחשבה וקטן אין לו מחשבה לא מסתברא שיוכיח המעשה על מחשבתו והדר פריך רבי יוסי קומי דשמואל והרי גיטין שאין כתוב יא) בו מחשבה ואין מעשה שלו מוכיח על מחשבתו דתניגן הכל כשרין לכתוב את הגט ואפי' חש"ו ואמר רב הונא והוא שיש פקח עומד על גביו כו' מתרץ תמן זה כותב וזה מגרש הכא הוא המושב והוא המורם והימה לר"י שבא לתרץ מגט לתרומה ומזה לא הקשה אלא הקשה מגט אההיא דקטן יש לו מעשה ובלא ירושלמי יש לנו לדקדק בדברים הללו דכיון דקטן יש לו מעשה להוכיח על מחשבתו לענין גט נמי יוציא בלא גדול עומד על גביו (ולתרומה נמי יוציא בגדול עומד על גביו):

בעא מיניה שמואל מרב הונא. משמע שהיה שמואל קטן מרב הונא וכן ברים גיטין (דף כ:) ובפ' יש בערכין (ערכין מז:) הוו יתבי רב הונא וחייא בר רב קמי שמואל משמע כתלמיד היושב לפני רבו ובפרק קמא דגיטין (דף יא:) יתיב רב הונא קמי רבי ירמיה ורבי ירמיה חזיניו של רבי זירא הוה כדמוכח בגדה (דף נג:) בעא מיניה רבי ירמיה מרבי זירא כו' עד כאן הביאו רבי ירמיה לרבי זירא לידי גיחוך ולא נחך ורבי זירא תלמידו של רב יהודה דהוה *משתמיש מיניה למיסק לארבעא דישראל ורב יהודה תלמידו של רב ושמואל והיה קורא רבי ירמיה לרב הונא דרדקי (גיטין דף יא:) ויש לומר דתרי רב הונא הוו ומיהו הוא דערכין (דף מז:) על כרחך תלמידו של רב הוה כדמוכח התם:

מנין למתעסק בקדשים שהוא פסול. פירש בקונטרס מתעסק בסכין להגביהו ולזרוק אותו וקשה דבכה"ג אפילו בחולין פסול לרבנן אפילו מתכוין לחתיכה כגון לעגלה בכותל כדמוכח בפרק ב' (לקמן לא:) עד שיתכוין לחתיכת סימנין וכראה דהאי מתעסק בקדשים היינו דמתכוין לחתיכת סימנים ולא לשם זביחה דבחולין כשר ובקדשים פסול ועוד יש מתעסק אחר כגון של קדשים שסבור שהוא חולין ושחטו דפסול מעשה מתעסק כדאמרינן בזבחים בסוף פרק ב' ש"ס (דף מו:) דמשום חולין פסולה ותרוייהו מושחטו את בן הבקר נפקא* : פיתו פת כותי. בפירקי דרבי אליעזר (פ' לח) יש דעזרא וזרובבל בן שאלתיאל ויהושע בן יהודק גידו אותן בשלם מאות כהנים ובשלם מאות תיקוקות ובשלם מאות ספרי תורה והיו מוקנין ומטיים משרתים ומסיימים בה מכאן אמרו כל האוכל פת כותי כאילו אוכל בשר חזיר*: עובדי

בנין

רבינו גרשום

אמר ליה מחשבה גרידתא לא מבעיא לך דודאי אין מחשבתו מחשבה: ואתייה לצפון בצפון עכשיו מדאתייה לצפון ואיכוונו איכוון ליה לאומר לשון עולה שרינה לישחוטו בצפון: או דילמא מקום הוא דלא איתרמי ליה בדרום ומשום הכי אתייה לצפון נמי אמרה חדא זימנא למה לומר מעם אחרת. מפני הכנימה כלומר שרוצה לשנות חן שהיו מרקדין ושוחטין ליישבן שישלום בהן הדוח וירד עליהן טל אינו בני יותן כלומר דלא אתכוון לטל ואנן בעינן לדעת ואם נתכוון לכך הרי זה בני יותן. כלומר אם נתכוון לטל (ומוכשר) [הרכשר] • ואם נגע בהן שרץ ממאין ד ד מ ו כמו שנתנו עליהן מטש •

[ביכים יט.]

מכשירין פ"ו מ"ח

[נ"מ כנ.]

[נ"ל אמר ליה מגמרא מ"ו]

[הקעם מגולר בטוס לעל נ: ד"ס קפכר סמים וסי']

לקמן נה: [גיטין מה. ע"ז לב ע"ש]

[ופ"ע טוס. זבחים מז. ד"ס מגין]

[ועיין היטב טוס. לעיל ד. ד"ס מגמ ועיין טוס. גיטין יוד. וטוס. קדושין מו.]

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) רש"י ד"ס מגין למתעסק בקדשים שהוא פסול וכו' אבל נתכוון לשום שחיטה בעלמא כשר • נ"ב עיין רמב יוסף לפר"מ •

עין משפט נר מצוה

צא א מיי' פ"ל מהלכות פסולי מוקדשין הלכה ו •

צב ב ג מיי' פי"ד מהלכות טומאת אוכלין הלכה כ •

צג ד ה ו מיי' פ"ל מהלכות פסולי מוקדשין הלכה ו •

צד ז מיי' פ"ל מהלכות פסולי מוקדשין הלכה ג •

צה ח מיי' פ"ב מהלכות שאר אבות הטומאה הלכה י ופ"ד מהלכות שחיטה הלכה יא עוש"ע י"ד סימן כ סעיף ג •

רמ"ל מ"ז ועיין רש"ל וכ"מ

שיטה מקובצת

ה) מדד בה אלא שלא עשה בה מעשה לשם כלי אין יורדין לתורת כלי ואם בן דעת חשב: ב) לא נראה בעיניו מקום הראשון פגוי הס"ד: ג) אע"פ שנתכוין לכך לאחר העלאה הס"ד ומה"ד אינן בני יותן: ד) לא שנו הא דקתני דאפילו נתכוונו: ה) מוכיחין ואע"פ שלא פירש: ו) הא דאמרינן ששמעתי: ז) עולה מדרו"לצפון דקולא [רוא] ומכשרינן (או דרבנן): ח) נבי שחיטת עולה ומכשרינן ליה: ט) ולתומרא כגון גבי היפך: י) דלשם עבודת כוכבים כותבין וה"נ: יא) הרי גיטין שאין כתוב בהן מחשבה:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ס הרי הן וכו' תמלינן • נ"ב עיין פ' אלו מציאות דף כב: (ב) ד"ה אינן בני וכו' והאי מעשה דהבעלמא לאו:

[ופ"ע טוס. זבחים מז. ד"ס מגין]

[ועיין היטב טוס. לעיל ד. ד"ס מגמ ועיין טוס. גיטין יוד. וטוס. קדושין מו.]

הגהות מהר"ב רגשבורג

א) רש"י ד"ס מגין למתעסק בקדשים שהוא פסול וכו' אבל נתכוון לשום שחיטה בעלמא כשר • נ"ב עיין רמב יוסף לפר"מ •

ה) נראה דגי' רבינו היה בגמרא זו לא קמבעי ליה כי קמבעי ליה דאורייתא וכו' •

הגהות דגי' רבינו היה בגמרא זו לא קמבעי ליה כי קמבעי ליה דאורייתא וכו' •